

РАЗВИТИЕ НА УСЕТА ЗА МНОГОГЛАСИЕ В УСЛОВИЯТА НА СВИРЕНЕ НА ХОРОВИ ПАРТИТУРИ

Маргарита Генчева

*Шуменски университет „Епископ Константин Преславски”
9700 Шумен Република България*

DEVELOPMENT SENSE OF POLYPHONY IN A PLAY CHORAL SCORES

Margarita Gencheva

*Shumen University „Bishop Konstantin of Preslav”
9700 Shumen Republic of Bulgari*

ABSTRACT

In modern polyphony used collectively referred singing , three-part , four- and taught as solfezhirane of doubles , three-part and four- solfeggio ; burn music dictation - two-part , three-part ; vocal and vocal- instrumental performance of two, three and four- choral works . From the use of this type of literature and the exercise of those musical activities determined the specific purpose of this paper , the development of the sense of polyphony , the subject of the course and playing musical theory of choral scores

Given that co- sounding voices evidence for the presence of harmony is important to clarify the structural links between them. Different harmonic texture has a different polyphonic construction - homofonno - harmonic or polyphonic harmonious .

Proceeding from the fact that the perception of musical works, regardless of its construction - Poly or homofonen - need active ear for music based on the manifestation of musical abilities, which explains the need to develop a sense of polyphony. With this in mind in the study material on playing scores - two-part, three-part and four-music, apply the necessary forms of work for the development of this musical ability.

Keywords: sense of polyphony, playing scores

Известно е, че появата на партитурата е резултат от зараждащото се многогласие през XII в., въпреки че исторически източници свидетелстват за образци на т.н. „ранно многогласие” от IX-X век. Независимо, че този вид фактура представлява линеен двуглас, на практика това е вид многогласие, произтичащо от паралелното двугласно пеене на кварта или квинти, на терци или сексти.

В съвременното многогласието се ползва с общото название двуглас, триглас, четириглас и се изучава под формата на солфежиране на двугласни, тригласни и четиригласни солфежи; запис на музикални диктовки – двугласни, тригласни; вокално и вокално-инструментално изпълнение на дву, три и четиригласни хорови творби. От ползването на такъв вид учебна литература и упражняването на посочените музикални дейности се определя конкретната цел на настоящото изложение – развитие на усета за многогласие, обект на обучението по дисциплините солфеж и свирене на хорови партитури. Във връзка с това е нужно да изясним музикално-фразеологичното значение на определението „многогласие”. Най общо многогласието се отнася до понятието „хармоничност” и обяснява връзката му с основната формална сфера на музикалното изразяване – хармонията.

Предвид на това, че съвместното звучене на гласовете свидетелства за присъствие на хармония е важно да изясним структурните връзки между тях. Различната хармонична фактура разполага с различен многогласен строеж – хомофонно-хармоничен или полифонично-хармоничен. Независимо от общия структурен елемент – гласовете, между полифоничния и хомофонния строеж съществуват достатъчно противоположни връзки, силно влияещи върху самите гласове.

В дисертационния си труд „Някои методични проблеми на усета за многогласие” проф. П. Арабов цитира К. Южак, според когото при „Хомофонията гласовете са функционално нееднородни, от техническа гледна точка – неравноправни, по отношение изразителността – неравнозначни. При полифонията гласовете са функционално еднородни, в техническо отношение – равноправни и по отношение на изразителността – равнозначни. „ ...съподчинението на гласовете в хомофонията се основава на функционалната диференциация, на отделянето на главен глас и съпровод, а в полифонията – на функционалната общност и взаимозависимост.” [1; 12]

Изхождайки от обстоятелството, че за възприемането на музикалната творба, независимо от нейния строеж – полифоничен или хомофонен – е необходим активен музикален слух, базиращ се на проявлението на музикалните способности, което обяснява и необходимостта от развитие на усета за многогласие. С оглед на това в учебния материал по свирене на партитури – двугласни, тригласни и четиригласни музикални произведения, прилагаме необходимите форми на работа за развитие на тази музикална способност.

За да конкретизираме формите на работа за развитие на усета за многогласие, ще ги разгледаме приложени в реална музикална среда.

Пр. 1. Добри Христов „Приспивна песен ”

Д. Христов

е типичен пример за линеен двуглас, в който гласовете изпълняват паралелно терцово движение.

Предвид на това, че категориите музикален слух – хармоничен и полифоничен имат единна, многогласна основа следва да се разбират като двойка категории във взаимна връзка и зависимост. От една страна усетът за многогласие съдържа и обединява тези две определения, от друга – те участват в анализиране и изясняване на тази музикална способност.

Пр.2 Хайдн Двугласен канон

Moderato Й. Хайдн

В приведените примери усетът за многогласие се проявява при:

а) вокално възпроизвеждане на един от гласовете, свирене на другия;

б) свирене на двата гласа – задължително условие е използването на подходяща апликатура, съдействаща за точното звуковисочинно възпроизвеждане.

Приемаме констатацията на К. Южак по отношение функционалната диференциация, обосноваваща съподчинението на гласовете в хомофонията, т.е. отделянето на главен глас и съпровод, което наблюдаваме в „Дружна песен” на В.А. Моцарт.

Пр.3.

В. А. Моцарт

I
II
III

Бра - тя, дай - те си ръ - це - те, с' брат - ска о - бич
ги склю - че - те и на - пред към ви - си - ни.

Примерът е с подчертано хомофонна фактура, с ясно изразена мелодическа линия на секвенционно провеждащите се в паралелно терцово движение висок и среден глас на фона на съпровождащ ги нисък – трети глас (от 1 до 8 такт). Мелодическото движение (от 9 до 12 такт) в най-високия глас следва изразителността на водещ глас и продължава развитието си на основата на съпровождащите го втори и трети.

Приблизително същите форми на работа могат да се приложат при разработването на партитурата на хорovo произведение с тригласна фактура:

- а) вокално изпълнение на един от гласовете, инструментално на другите два гласа;
- б) инструментално изпълнение на трите гласа.

Усетът за многогласие е контролиран от:

1. действието на ладовия усет по отношение на две едновременно звучащи мелодии;
2. музикалнослуховите представи, отразяващи хоризонталното и вертикалното звуковисочинно движение;
3. интерваловия усет, изразяващ се в ползването на представите за звученето на мелодичните и хармоничните интервали.

Развитието на усета за многогласие е сложен и продължителен процес, който в учебната практика протича в заниманията по солфедж, хармония и по свирене на хорovi

партитури. Освен изграждане на умения за точно просвирване на партитурата разработваме подходящи форми на работа за развитие на музикалните способности, една от които е усетът за многогласие.

ЛИТЕРАТУРА

1. Арабов П. Някои методични проблеми на усета за многогласие П., Автореферат 1983, 12.
2. Генчева М. Методически насоки в обучението по четене и свирене на хорови партитури Ш., 2011, 37-39